

INFORMACIJA

o implementaciji Mjere pomoći Evropskog mirovnog instrumenta za Crnu Goru za 2025. godinu

Odlukom broj 2025/435 od 28. februara 2025. godine, Savjet Evropske unije odobrio je Crnoj Gori Mjeru pomoći (*Assistance Measure*) za 2025. godinu u okviru Evropskog mirovnog instrumenta, u vrijednosti od šest miliona eura. Odobrena Mjera odnosi se na nabavku opreme za jačanje kapaciteta Vojske Crne Gore koju čine tri komponente i to: *oprema za ekstremne zimske uslove, oprema za jačanje kapaciteta HBRNO i oprema za jačanje kapaciteta za potragu i spašavanje (S&R)*.

Evropski mirovni instrument (*European Peace Facility*), predstavlja inicijativu Evropske unije u okviru koje se finansiraju aktivnosti iz domena Zajedničke vanjske i bezbjednosne politike EU, u cilju očuvanja mira, prevencije konflikata i jačanja međunarodne bezbjednosti. U okviru Evropskog mirovnog instrumenta (*u daljem tekstu: EPF*), postoje dva stuba finansiranja: *operativni*, u okviru kojeg se finansiraju zajednički troškovi CSDP misija i operacija i *stub za mjere pružanja pomoći* kroz koji se finansiraju aktivnosti Evropske unije usmjerene ka trećim državama, regionalnim ili međunarodnim organizacijama. Kroz ova dva stuba finansiranja, EPF kombinuje unutrašnju vojnu podršku misijama i operacijama EU i eksternu podršku partnerima van EU, doprinoseći na taj način promociji Evropske unije kao važnog bezbjednosnog aktera na globalnom nivou.

Nakon odobrenja Mjere pomoći (*Assistance Measure*) od strane Savjeta Evropske unije, prvi i veoma važan operativni korak ka implementaciji iste je realizacija „*post-adoption*“ misije. Misiju sprovode predstavnici Evropske službe za vanjske poslove (EEAS) i ima za cilj procjenu stanja na terenu i usaglašavanje svih neophodnih koraka (*logistika, bezbjednosni protokoli, normativni okvir, distribucija opreme, tehničke specifikacije i dr.*). Imajući u vidu navedeno, 19. maja 2025. godine, predstavnici Evropske službe za vanjske poslove, Evropske komisije i Estonskog centra za odbrambene investicije – *ECDI*¹, boravili su u „*post-adoption mission*“ posjeti Ministarstvu odbrane Crne Gore. Crnogosku delegaciju tokom posjete su činili predstavnici Ministarstva odbrane, Vojske Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova.

Tokom posjete, delegacija Evropske službe za vanjske poslove, Evropske komisije i kompanije *ECDI*, predstavili su sve obaveze koje crnogorska strana mora ispuniti u predstojećem periodu u cilju uspješne implementacije Mjere pomoći, odnosno nabavke i isporuke opreme za koju je Vojska Crne Gore izrazila interesovanje². Riječ je o nizu koraka kojima se mora pristupiti pravovremeno i bez odlaganja, uz maksimalnu posvećenost i angažovanje svih aktera uključenih u proces.

Jedan od takvih koraka je i upućivanje Pisma odgovora na Korisnički arazman (Beneficiary Arrangement) koji je dostavila Evropska služba za vanjske poslove

¹ EPF sprovodi Mjere pomoći isključivo kroz nabavke, a ne kroz direktno finansiranje korisnika, a taj proces sprovodi tzv. Implementing actor, u ovom slučaju estonska kompanija *ECDI*.

² Ministarstvo odbrane je uputilo zvanično pismo/zahtjev za pružanje Mjere pomoći Crnoj Gori, tadašnjem Visokom predstavniku EU, gđinu Žozepu Borelju. Isto je potpisao tadašnji ministar vanjskih poslova dr Filip Ivanović 18.12.2023. godine.

(EEAS). Riječ je o pismu kojim država korisnik potvrđuje da će opremu nabavljenu kroz Mjeru pomoći EPF koristiti u skladu sa međunarodno-pravnim normama. Pismo odgovora na Korsnički arazman potpisuje ministar vanjskih poslova države korisnika. Uz Pismo odgovora na Korsnički arazman, EEAS je dostavila i Predlog izjave o krajnjem korisniku (Statement on the End Use), koju potpisuje ministar odbrane. Oba dokumenta dostavljaju se Evropskoj službi za vanjske poslove nakon potpisivanja od strane dva ministra.

Rok za implementaciju Mjere pomoći je 36 mjeseci, a isti teče od dana kada je Mjera usvojena (28.2.2025. godine). Od dinamike ispunjavanja navedenih koraka zavise nabavka i početak isporuke opreme, koja se može očekivati za godinu dana. Upravo od ispunjenja svih obaveza koje su dio procesa implementacije ove Mjere koja je po prvi put dodijeljena Crnoj Gori, zavisi ne samo kredibilitet države Crne Gore kao najnaprednijeg kandidata za članstvo koji je stoprocentno usklađen sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom Evropske unije, već i mogućnost dodjeljivanja Mjere pomoći i u narednom periodu. U kontekstu ispunjavanja obaveza iz procesa implementacije navedene Mjere pomoći, Ministarstvo odbrane je zaključilo Memorandum o razumijevanju za nabavku opreme za potrebe Vojske Crne Gore sa Estonskim centrom za odbrambene investicije u septembru 2025. godine, čime je ispunjen preduslov za pokretanje procesa nabavki od strane implementacionog tijela.